YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
16 päivänä toukokuuta 2002 *

Asiassa C-384/00,

jonka Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Heinrich Bredemeier

vastaan

Landwirtschaftskammer Hannover,

Wilhelm Wieggreben

ja

Irmtraut Bredemeierin osallistuessa asian käsittelyyn,

ennakkoratkaisun asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 13.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1639/91 (EYVL L 150, s. 35), 3 a artiklan 1 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. Colneric sekä tuomarit R. Schintgen ja V. Skouris (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Bredemeier ja Wieggrebe, sekä Irmtraut Bredemeier, edustajanaan Rechtsanwalt K.-L. Grages,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Niejahr,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.2.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 28.8.2000 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.10.2000, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 13.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1639/91 (EYVL L 150, s. 35; jäljempänä asetus N:o 857/84), 3 a artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

2 Kysymys esitettiin asiassa, jossa asianosaisina ovat Bredemeier ja Landwirtschaftskammer Hannover ja joka koskee maito- ja maitotuotealan yhteiseen lisämaksujärjestelmään kuuluvan erityisen viitemäärän myöntämistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1) säädettiin palkkion suorittamisesta tuottajille, jotka sitoutuvat viiden vuoden ajaksi luopumaan maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä tai muuttamaan lypsykarjan lihaa tuottavaksi karjaksi.

4 Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta annettiin 31.3.1984 neuvoston asetus N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10) ja neuvoston asetus N:o 857/84. Näillä asetuksilla perustettiin 1.4.1984 alkaen maidon lisämaksujärjestelmä, jossa maidontuottajat velvoitettiin lisämaksun uhalla olemaan pitämättä kaupan niille myönnetyn maitokiintiön (jäljempänä viitemäärä) ylittäviä maitomääriä. Kiintiö perustuu viitevuonna tuotetun maidon määrään, ja Saksan liittotasavallan osalta viitevuotena oli vuosi 1983.

5 Ne tuottajat, joilla ei ollut lainkaan tuotantoa kyseisenä vuonna, koska ne olivat tehneet asetuksessa N:o 1078/77 tarkoitetun sitoumuksen, jätettiin maitokiintiöjärjestelmän soveltamisen ulkopuolelle.

6 Asiassa 120/86, Mulder (Kok. 1988, s. 2321) ja asiassa 170/86, von Deetzen I (Kok. 1988, s. 2355) 28.4.1988 antamissaan tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin totesi asetuksen N:o 857/84 olevan pätemätön siltä osin, kuin siinä ei säädetty viitemäärän myöntämisestä tuottajille, jotka eivät olleet toimittaneet maitoa kyseessä olevaa jäsenvaltiota koskevana viitevuonna.

7 Asetuksen N:o 857/84 muuttamisesta 20.3.1989 annetun neuvoston asetuksen N:o 764/89 (EYVL L 84, s. 2) tavoitteena oli ottaa huomioon edellä mainituissa asioissa Mulder ja von Deetzen I annetut tuomiot. Sillä myös lisättiin asetukseen N:o 857/84 3 a artikla. Tämä säännös mahdollisti tietyin edellytyksin erityisen viitemäärän myöntämisen niille tuottajille, jotka oli aiemmin jätetty maitokiintiöjärjestelmän ulkopuolelle.

8 Edellisessä kohdassa tarkoitetun asetuksen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt annettiin asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun

lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1546/88 (EYVL L 139, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna 20.4.1989 annetulla komission asetuksella N:o 1039/89 (EYVL L 110, s. 27; jäljempänä asetus N:o 1546/88). Tällä asetuksella lisättiin asetukseen N:o 1546/88 uusi 7 a artikla, jossa säädettiin muun muassa, että asetuksen N:o 857/84 3 a artiklan mukaisilla edellytyksillä myönnetyt erityiset viitemäärät siirtyvät, jos tila siirtyy perintönä tai perimisen kaltaisella toimella, mainitun direktiivin 7 artiklan ensimmäisen ja kolmannen kohdan säännösten mukaisesti tuottajalle, joka saa tilan haltuunsa, sillä edellytyksellä, että tämä sitoutuu noudattamaan edeltäjänsä velvoitteita.

9 Yhteisöjen tuomioistuin katsoi 21.3.1991 asiassa C-314/89, Rauh, antamassaan tuomiossa (Kok. 1991, s. I-1647), että asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 764/89, 3 a artiklaa on tulkittava siten, että siinä sallitaan siinä säädellyin edellytyksin erityisen viitemäärän myöntäminen tuottajalle, joka saa tilan haltuunsa perimällä tai perimisen kaltaisella tavalla, kun perinnönjättäjän asetuksen N:o 1078/77 nojalla antama sitoumus kaupan pitämisestä luopumisesta on lakannut olemasta voimassa.

10 Yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi lisäksi 22.10.1991 asiassa C-44/89, von Deetzen II antamansa tuomion (Kok. 1991, s. I-5119) 38 ja 39 kohdassa asetuksen N:o 1546/88 7 a artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua "perimisen kaltaisen toimen" käsitettä ja totesi, että se tarkoittaa mitä tahansa sellaista toimea, jolla sen oikeudellisesta perustasta riippumatta on perimisestä aiheutuviin vaikutuksiin verrattavissa olevia vaikutuksia, ja että se käsittää erityisesti tuottajan ja hänen tilansa todennäköisen perillisen väliset, kyseistä tilaa koskevat toimet edellyttäen, että kyseinen toimi on toteutettu siten, että sillä pyritään sen tarkoituksen ja kohteen mukaisesti ensisijaisesti siihen, että perillinen jatkaa toimintaa tilalla, eikä siihen, että perinnönjättäjä saisi tilastaan sen markkina-arvoa vastaavan summan. Tilanne on tällainen, jos kysymyksessä olevan toimen taustalla olevissa sopimusehdoissa asetetaan todennäköinen perillinen edulliseen asemaan sellaiseen toimijaan nähden, joka hankkii kyseiseen tilaan verrattavissa olevan tilan markkinaehdoin.

11 Asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 764/89, 3 a artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta ja 2 kohta todettiin vuorostaan pätemättömiksi 11.12.1990 asiassa C-189/89, Spagl (Kok. 1990, s. I-4539), ja asiassa C-217/89, Pastätter (Kok. 1990, s. I-4585) annetuissa tuomioissa.

12 Noudattaakseen edellä mainittuja asioissa Spagl ja Pastätter annettuja tuomioita neuvosto antoi asetuksen N:o 1639/91, joka sisälsi sellaisen uuden version mainitusta 3 a artiklasta, jonka sanamuodon mukaan erityinen viitemäärä voidaan myöntää myös tuottajille, joiden tähän asti ei ollut ollut mahdollista saada haltuunsa maitotilaa asioissa Spagl ja Pastätter annettujen tuomioiden pätemättömäksi julistettujen edellytysten perusteella.

13 Asetuksen N:o 1639/91 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan lisäksi 3 a artiklan tulkinnan seurauksista, että "yhteisöjen tuomioistuimen annettua tulkintansa asiassa C-314/89 [em. asia Rauh] on annettava niille tuottajille, jotka ovat saaneet maitotilan perimällä tai perimisen kaltaisella tavalla ja jotka eivät ole tehneet hakemusta 29 maaliskuuta ja 29 kesäkuuta 1989 välisenä aikana tai joiden hakemukset on hylätty, mahdollisuus tehdä hakemus tai uudistaa se".

14 Näin asetuksella N:o 1639/91 lisättiin asetuksen N:o 857/84 3 a artiklan 1 kohtaan toinen alakohta, jonka sanamuoto on seuraava:

"Tuottajat,

— —

— jotka ovat saaneet tilan perimällä tai perimisen kaltaisella tavalla sen jälkeen, kun tilan luovuttajan asetuksen N:o 1078/77 mukaisesti antama sitoumus on lakannut olemasta voimassa, mutta kuitenkin ennen 29.6.1989,

saavat väliaikaisesti erityisen viitemäärän, jos he tekevät tätä koskevan hakemuksen kolmen kuukauden kuluessa 1.7.1991 lukien a, b ja d kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

15 Bredemeier on maidontuottaja, joka vuokrasi 1.10.1986 peräkkäisin vuokrasopimuksin toistaiseksi appensa maatilan, jota hän hoitaa puolisonsa kanssa. Appi, jota Bredemeierin puoliso ja Bredemeier hoitavat ja joka asuu heidän kanssaan tilalla, antoi 1980-luvun alussa asetuksen N:o 1078/77 mukaisen kaupan pitämisestä luopumista koskevan sitoumuksen, joka lakkasi olemasta voimassa 10.6.1985 eli ennen kuin Bredemeier vuokrasi tilan.

16 Bredemeier ilmoitti kansallisessa tuomioistuimessa, että tilan vuokra oli 500 Saksan markkaa (DEM) hehtaaria kohden sen jälkeen kun tilan rakennusten vuokrana vähennettiin vuosittain 3 600 DEM, kun normaali markkinahinta oli tuolloin 800—1 000 DEM hehtaaria kohden. Kansallinen tuomioistuin totesi, että vuokrasta oli sovittu ehdoin, jotka asettivat Bredemeierin selvästi muita sellaisia toimijoita edullisempaan asemaan, jotka ottavat haltuunsa vastaavan tilan markkinaehdoin.

17 Kesäkuussa 1989 ja 26.9.1991 — eli viimeksi mainitun päivämäärän osalta asetuksen N:o 857/84 3 a artiklassa säädetyssä kolmen kuukauden määräajassa — Bredemeier jätti Landwirtschaftskammer Hannoveriin kaksi hakemusta, joissa hän vaati erityisen viitemäärän myöntämistä tilalle, jonka hänen appensa oli vuokrannut hänelle. Kun hakemukset hylättiin, hän nosti toimivaltaisessa Verwaltungsgerichtissa kaksi kannetta, joita tukemaan väliintulijoina tulivat Bredemeierin puoliso ja appi. Kanteet yhdistettiin ja hylättiin 20.10.1993 annetulla tuomiolla.

18 Bredemeier valitti tästä tuomiosta Niedersächsiscshes Oberverwaltungsgerichtiin.

19 Tutkiessaan kysymystä siitä, olisiko Bredemeierille pitänyt myöntää erityinen viitemäärä asetuksen N:o 857/84 3 a artiklan nojalla, tämä tuomioistuin totesi, että kysymyksessä olevaa tilaa ei ollut luovutettu Bredemeierille sillä perusteella, että hän olisi ollut todennäköinen perillinen — seikka, jota yhteisöjen tuomioistuin analysoi edellä mainitussa asiassa von Deetzen II annetussa tuomiossa — koska tilan haltuunottaja ei ole tilan perillinen, vaan tämän puoliso.

20 Tuomioistuin ei kuitenkaan sulkenut pois sitä, että Bredemeierin, hänen puolisonsa ja heidän luonaan heidän omalla tilallaan asuvan appensa, jota he hoitivat, välisten perhesuhteiden vuoksi kysymyksessä voisi olla tilan saaminen asetuksen N:o 857/84 3 a artiklassa tarkoitetulla "perimisen kaltaisella tavalla". Näin olisi sitä suuremmalla syyllä, koska tilan vuokraaminen Bredemeierille on toteutettu huomattavasti markkinaehtoja edullisemmin ehdoin ja näin ollen edellä mainitun asiassa von Deetzen II annetun tuomion 38 ja 39 kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät.

21 Tässä tilanteessa Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko tila saatu 31.3.1984 annetun neuvoston asetuksen N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna 13.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1639/91 (EYVL L 150, s. 35), 3 a artiklassa tarkoitetulla 'perimisen kaltaisella tavalla', kun tuottaja on ennen 29.6.1989 vuokrannut tilan asetuksen N:o 1078/77 mukaisen maidon kaupasta pitämisestä luopumisesta antamansa sitoumuksen lakattua olemasta voimassa nimetyn perillisen aviopuolisolle tavanomaisia markkinaehtoja edullisemmin ehdoin?"

Ennakkoratkaisukysymys

22 Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 857/84 3 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa olevia ilmauksia "tuottajat — — jotka ovat saaneet tilan — — perimisen kaltaisella tavalla" tulkittava siten, että ne koskevat tuottajaa, joka on nimetyn perillisen puoliso, jolle tila on vuokrattu tavanomaisia markkinaehtoja edullisemmin ehdoin vuokranantajana olevan perinnönjättäjän asetuksen N:o 1078/77 mukaisen kaupan pitämisestä luopumisesta antaman sitoumuksen lakattua olemasta voimassa, mutta ennen 29.6.1989.

23 Ensiksi on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi asetuksen N:o 1546/88 7 a artiklan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua käsitettä "perimisen kaltaisella toimella" edellä mainitussa asiassa von Deetzen II antamassaan tuomiossa.

24 On totta, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 13—15 kohdassa, että tämä säännös ei koske erityisen viitemäärän myöntämistä tuottajalle, joka saa tilan perimällä tai perimisen kaltaisella toimella, vaan se koskee sellaisen erityisen viitemäärän siirtämistä, joka oli jo myönnetty tilalle, joka on sittemmin siirtynyt tuottajalle perintönä tai perimisen kaltaisella toimella, ja että lisäksi tämä säännös tietyissä kieliversioissa poikkeaa hieman sanamuodoltaan tässä ennakkoratkaisupyynnössä käsiteltävästä säännöksestä.

25 Yhteisöjen tuomioistuin käytti kuitenkin edellä mainitussa asiassa Rauh antamassaan tuomiossa asetuksen N:o 1546/88 7 a artiklassa käytettyjä ilmauksia tulkitessaan asetuksen N:o 857/84 3 a artiklaa, siinä muodossa kuin se on asetuksella N:o 764/89 muutettuna. Tuomioistuin katsoi mainitun tuomion 12 ja 25 kohdassa, että viimeksi mainitussa säännöksessä annetaan mahdollisuus siinä asetetuin edellytyksin myöntää erityisviitemäärä tuottajalle, joka on saanut tilan haltuunsa perimällä tai perimisen kaltaisella toimella sen jälkeen, kun perinnönjättäjän asetuksen N:o 1078/77 nojalla antama kaupan pitämisestä luopumista koskeva sitoumus on lakannut olemasta voimassa, riippumatta siitä, että tuottajalle itselleen ei ole vielä myönnetty tällaista erityisviitemäärää.

26 Asetuksen N:o 1639/91 johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, että yhteisöjen lainsäätäjä on noudattaakseen yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Rauh antamassa tuomiossa esittämää tulkintaa viitannut asetuksen N:o 857/84 3 a artiklassa tuottajaan, joka on saanut tilan perimällä tai "perimisen kaltaisella tavalla".

27 Näin ollen on katsottava, että viimeksi mainittu ilmaus vastaa asetuksen N:o 1546/88 7 a artiklan ensimmäisessä alakohdassa käytettyä ilmausta "perimisen kaltaisella toimella". Yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa

von Deetzen II antamassa tuomiossa käsitteelle "perimisen kaltaisella toimella" antama tulkinta pätee siis myös tulkittaessa asetuksen N:o 857/84 3 a artiklassa käytettyä vastaavaa ilmausta.

28 On siis todettava, että ilmaus "perimisen kaltainen tapa" tarkoittaa mitä tahansa sellaista toimea, jolla sen oikeudellisesta perustasta riippumatta on perimisestä aiheutuviin vaikutuksiin verrattavissa olevia vaikutuksia.

29 Edellä mainitussa asiassa von Deetzen II antamansa tuomion 38 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tällaisesta toimesta on kysymys, kun toimella pyritään sen tarkoituksen ja kohteen mukaisesti ensisijaisesti siihen, että perillinen jatkaa tilan toimintaa, eikä siihen, että perinnönjättäjä saisi tilastaan sen markkina-arvoa vastaavan summan. Tuomioistuin täsmensi lisäksi saman tuomion 39 kohdassa, että tilanne on tällainen silloin, kuin kysymyksessä olevan toimen taustalla olevissa sopimusehdoissa asetetaan todennäköinen perillinen edulliseen asemaan sellaiseen toimijaan nähden, joka hankkii verrattavissa olevan tilan markkinaehdoin.

30 Tila voidaan katsoa saaduksi perimisen kaltaisella tavalla vain, jos toimella asetetaan todennäköinen perillinen edellisessä kohdassa tarkoitetuin tavoin edulliseen asemaan.

31 On tosin totta, että yhteisöjen tuomioistuin päätyi edellä mainitussa asiassa von Deetzen II antamassaan tuomiossa edellä mainittuihin toteamuksiin viitaten muun muassa tuottajan ja tämän todennäköisen perillisen välisiin toimiin.

32 Kuitenkin, kuten edellä mainitun asiassa von Deetzen II annetun tuomion 38 kohdassa käytetyn adverbin "muun muassa" perusteella voidaan ymmärtää, nämä toimet eivät ole ainoita toimia, joilla todennäköinen perillinen voidaan asettaa edulliseen asemaan yhteisöjen tuomioistuimen mainitussa tuomiossa tarkoittamalla tavalla.

33 Erityisesti kysymyksessä olevalle toimelle ominaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella on voitava katsoa, että toimien pääasiallinen tarkoitus ei ole se, että perinnönjättäjä saisi tilastaan sen markkina-arvoa vastaavan summan, vaan toiminnan jatkaminen tilalla todennäköisen perillisen hyväksi, vaikka tämä itse ei ottaisikaan tilaa haltuunsa. Sen toteamiseksi, täyttyykö tämä edellytys tilanteessa, jossa tilan vuokraa muu henkilö kuin todennäköinen perillinen, on otettava huomioon paitsi vuokrasopimuksessa sovittu vuokran määrä myös muita seikkoja, kuten vuokrasopimuksen kesto ja osapuolten mahdollisuus irtisanoa sopimus.

34 Kun tila on vuokrattu nimetyn perillisen puolisolle, kuten käsiteltävänä olevassa tapauksessa, on — kuten komissiokin kirjallisissa huomautuksissaan aivan oikein korostaa — sopimuspuolten välisten oikeudellisten suhteiden oltava järjestetty siten, että se etu, jonka perinnönjättäjä haluaa suoda perilliselleen, on taattu pysyvästi, myös puolisoiden asumus- tai avioeron tilanteessa.

35 Kansallisen tuomioistuimen asiana on kaikki pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaista vuokrasuhdetta luonnehtivat tosiseikat ja oikeudelliset seikat huomioon ottaen tutkia, täyttääkö vuokraus kahdessa edellisessä kohdassa mainitut edellytykset.

36 Tältä osin on kuitenkin todettava yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetun asiakirja-aineiston sisältämien tietojen perusteella, että se, että kysymyksessä oleva tila on vuokrattu vuokranantajan nimetyn perillisen puolisolle markkinahintaa edullisemmalla hinnalla, sekä se, että puolisot hoitavat tätä tilaa yhdessä, ovat merkittäviä seikkoja, jotka puhuvat sen puolesta, että kysymyksessä oleva vuokraus voidaan rinnastaa asetuksen N:o 857/84 3 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuun tilan saamiseen perimisen kaltaisella tavalla.

37 Edellä esitetty huomioon ottaen asetuksen N:o 857/84 3 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa olevia ilmauksia "tuottajat — — jotka ovat saaneet tilan — — perimisen kaltaisella tavalla" on tulkittava siten, että ne koskevat tuottajaa, joka on nimetyn perillisen puoliso, jolle tila on vuokrattu tavanomaisia markkinaehtoja edullisemmin ehdoin vuokranantajana olevan perinnönjättäjän asetuksen N:o 1078/77 mukaisen kaupan pitämisestä luopumisesta antaman sitoumuksen lakattua olemasta voimassa, jos tätä vuokrausta luonnehtivista tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista ilmenee,

— että vuokrauksen pääasiallinen tarkoitus on toiminnan jatkaminen tilalla todennäköisen perillisen hyväksi, eikä se, että perinnönjättäjä saisi tilastaan sen markkina-arvoa vastaavan summan, ja että

— sopijapuolten väliset oikeudelliset suhteet on järjestetty siten, että se etu, jonka perinnönjättäjä haluaa suoda perilliselleen, on taattu pysyvästi, myös puolisoiden asumus- tai avioeron tilanteessa.

Oikeudenkäyntikulut

38 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Niedersächsisches Oberverwaltungsgerichtin 28.8.2000 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 13.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1639/91, 3 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa olevia ilmauksia "tuottajat — — jotka ovat saaneet tilan — — perimisen kaltaisella tavalla" on tulkittava siten, että ne koskevat tuottajaa, joka on nimetyn

perillisen puoliso, jolle tila on vuokrattu tavanomaisia markkinaehtoja edullisemmin ehdoin vuokranantajana olevan perinnönjättäjän maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen N:o 1078/77 mukaisen kaupan pitämisestä luopumisesta antaman sitoumuksen lakattua olemasta voimassa, jos vuokrausta luonnehtivista tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista ilmenee,

— että vuokrauksen pääasiallinen tarkoitus on toiminnan jatkaminen tilalla todennäköisen perillisen hyväksi, eikä se, että perinnönjättäjä saisi tilastaan sen markkina-arvoa vastaavan summan, ja että

— sopijapuolten väliset oikeudelliset suhteet on järjestetty siten, että se etu, jonka perinnönjättäjä haluaa suoda perilliselleen, on taattu pysyvästi, myös puolisoiden asumus- tai avioeron tilanteessa.

Colneric Schintgen Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä toukokuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

N. Colneric

toisen jaoston puheenjohtaja